

דכיון דעשו מעשה כרבנן, שמע מינה דהכי הלכתא, ולא כדעת רבי אליעזר.

מתניתין:

כל כיסוי הכלים שיש להם בית אחיזה – לאוחזם בו, ניטלין בשבת.

אמר רבי יוסי: במה דברים אמורים, דבעינן בית אחיזה, בכיסוי קרקעות. כגון כיסוי בור ודוּת, שאם אין להם בית אחיזה, שבאמצעותו נראה שהם עשויים להניח ולהרים, נראה הדבר כבונה.⁽²⁾

אבל בכיסוי הכלים, בין כך – שיש להם בית אחיזה, ובין כך – שאין להם בית אחיזה, ניטלין בשבת.

גמרא:

אמר רב יהודה בר שילא אמר רב אסי אמר רב יוחנן: הני כיסויים שמותר לטלטלם, והוא, שיש תורת כלי עליהן. שראויים הם לשמושים אחרים. אבל זה שהם משמשים לכסוי כלים לא נותן להם שם כלי.

ומבאר רב יהודה בר שילא את דבריו:

דכולי עלמא, כסוי קרקעות, רק אם יש להם בית אחיזה, אין, אז מותר לטלטלם. אי לא, ואם אין להם בית אחיזה, לא. אז אסור לטלטלם.⁽³⁾

מתניב רב עמרם לרבי יצחק נפחא מהא דשנינו במשנה, בפרק מי שהחשיך:

ומעשה בימי אביו של רבי צדוק ובימי אבא שאול בן בטנית שפקקו את המאור בטפית, וקשרו את המקידה בגמי, לידע אם יש בגיגית פותח טפח אם לאו. ומדבריהם למדנו שפוקקין את החלון, ומודדין מקוה בשבת, וקושרין בשבת קשר שאינו של קיימא.

ומוכח שפסקינן שמותר לשים את פקק החלון אף על פי שאינו קשור. ודלא כדברי רבי אליעזר.

אמר ליה אבוי לרב עמרם: מאי דעתך שהקשית על רבי יצחק נפחא?

הרי הוא יכול לתרץ לך שהמשנה הזאת סוברת כדעת רבנן, אבל להלכה פסקינן כרבי אליעזר.

אלא, קושייתך היא משום דקתני משנה סתמא. וכיון שהתנא סתם לנו במשנה שם כרבנן ממילא הלכה כסתם משנה, וכרבנן.

אין זה קושיה. כי הלא גם המשנה דנגר הנגרר – נמי סתמא היא. ושם סתמה המשנה כדעת רבי אליעזר, דאסר.

ואם כן, אינך יכול להקשות על רבי אליעזר.

ודחינן: ואפילו הכי, אית לן למימר דהלכה כסתם משנה דפרק מי שהחשיך, שסתמה כדעת רבנן. היות ויש לנו "מעשה רב".

2. שעה צ"ס" ש"ח ס"ק מ"ו בשם הפמ"ג.

3. לכאורה נראה דאפילו בטלטול בעלמא

2. ולא הוי בונה ממש, כיון שאין בכסוי ציר המחברו לבור, אלא הכסוי מונח מלמעלה על הבור, ולכן הוי רק מחזי כבונה, ולא בונה ממש.